

Het Drentse Landschap

Nieuwe kansen voor het Oude diep

Het beekdal van het Oude diep is één van Drenthe's minst bekende beekdalen. De beek ontspringt op het Drentse plateau en stroomt in zuidwestelijke richting naar Hogeveen om tegenwoordig uit te monden in de Hogeveense Vaart. In het afgelopen decennium heeft Het Drentse landschap drie delen van het beekdal heringericht. Naast beekherstel ging het om het dempen van sloten, lokaal verwijderen van veraarde bovenlagen en herstel van houtwallen en aanleg van poelen. Veldbezoek in het kader van evaluatie van de inrichting en het tot nu toe gevoerde beheer leverde dit voorjaar meerdere verrassingen op. In de Zuidmaten vestigden zich Rietorchis en Moeraskartelblad, ten teken dat vernatting en hooilandbeheer hun vruchten beginnen af te werpen. De toegenomen invloed van kwel langs de beek komt lokaal tot uitdrukking in een forse toename van Holpijp in het maaiveld.

De toegenomen variatie in vegetatiestructuur en kruidenrijkdom weerspiegelt zich in het voorkomen van kritische graslandvlinders als Icarusblauwtjes en Bruine zandoogjes. Ook

stroomminnende libellen zoals Weidebeekjuffer en Blauwe breedscheenjuffer nemen duidelijk toe. Vorig jaar werden er voor het eerst Bandheidelibellen waargenomen bij de beek. Weliswaar geen grote zeldzaamheden, maar in dit tot voor kort landbouwkundig gedomineerde beekdallandschap absolute nieuwkomers en naar verwachting de voorboden van meer. Dit geldt ook voor in het beekdal teruggekeerde Roodborsttapuit, Geelgors, Das en Kleine watersalamander: soorten die reageren op herstel van het kleinschalige landschap.

Het gebied Pesserma vlak boven Hogeveen is een open en recent sterk vernat beekdalgedeelte en fungeert tevens als waterbergingsgebied. Pas kort geleden ingericht werden dit voorjaar voor het eerst Dotters in de percelen aangetroffen. Ook de vogelbevolking reageert snel. Niet alleen kritische weidevogels zoals Watersnip en Slobeend zijn aanwezig, ook de Kwartelkoning liet in 2008 zijn karakteristieke geluid voor het eerst horen. Bij Hogeveen is het terrein van de Oude Kene, vanuit de trein goed te zien, het meest recent ingericht. De combinatie van

Nieuwe kansen voor het Oude diep
(foto: Joop van de Merbel)

waterberging, zuivering van stedelijk water en nieuwe natuur was hier het credo. Er ontstaat momenteel een vloedvlakte met natte hooilanden, rietland en broekbos met veel extra paai-gelegenheid voor vis. Grote zilverreigers en Lepelaars doen zich hier te goed aan de grote hoeveelheden stekelbaarsjes en andere jonge vissen. In het tijdsbestek van slechts enkele jaren hebben veel nieuwe soorten hun plek in het gebied gevonden. Het smaakt naar meer.
Bertil Zoer en Uko Vegter,
Stichting Het Drentse Landschap

Landschap Noord-Holland

Ecologisch beheer van wegbermen heeft zin

Bloemrijke wegbermen kunnen voor de natuur van grote betekenis zijn. De provincie Noord-Holland voert het beheer over ca 560 kilometer wegen met in totaal ca 1.000 hectaren wegbermen. Sinds begin jaren tachtig wordt een deel van de provinciale wegbermen in Noord-Holland ecologisch beheerd. Om een vinger aan de pols te houden werden de wegbermen in de periode 1983 – 1997 gevolgd door middel van een vegetatiemetnet. In totaal werden op ruim 100 plaatsen vegetatie-opnamen gemaakt met een frequentie van eens in de vier jaar.

De provincie wil het beheer van maaien en afvoeren voor tenminste een deel van de bermen continueren, mits een cijfermatige onderbouwing mogelijk is. Als proef heeft Landschap Noord-Holland op twee oude locaties de flora gekarteerd: de Huygendijk tussen Alkmaar en Oterleek en de Westdijk van de Schermer. Op de Huygendijk blijkt dat soorten van schrale omstandigheden als Gewoon reukgras en Gewone veldbies zijn toegenomen. Nieuwe soorten waren Tweerijige zegge, Kale jonker, Echte koekoeksbloem en Gevlekte rietorchis. Deze soorten duiden er op dat de vegetatie steeds meer richting schraal hooiland gaat. De Westdijk was in 1986 al bijzonder soortenrijk met meer dan 100 soorten, waaronder bijzonderheden als Zilte zegge, Zeegroene zegge, Bevertje en Ruige leeuwentand. Het geza-

menlijk voorkomen van Zeegroene zegge, Bevertje en Geelhartje is indicatief voor bijzondere milieuomstandigheden. Uit recent onderzoek blijkt dat het ecologisch beheer nog steeds vruchten afwerpt. Soorten van voedselrijke omstandigheden, zoals Glanshaver, Ruige zegge, Kropaar, Gewone berenklauw, Ridderzuring en Krulzuring, zijn geleidelijk afgenomen of verdwenen, terwijl soorten van schrale omstandigheden, zoals Tweerijige zegge en Gevlekte rietorchis toenemen. Verrassend was dat alle bijzondere soorten nog aanwezig waren en een aantal hiervan waren uitgebreid. Nieuw was het voorkomen van Veenpluis.

Vanaf de jaren negentig beheert Landschap Noord-Holland deze bermen met licht materieel. De ruigste delen worden jaarlijks gemaaid in juni en september. De bloemrijke stukken worden eenmaal per jaar (september) gemaaid met uitzondering van stroken voor insecten. Het maaisel wordt afgevoerd. De proef laat zien dat ecologisch beheer van bermen leidt tot verschralling en een kruidenrijke vegetatie oplevert. Blijvende monitoring geeft onderbouwing voor het gevoerde beleid. Het meetnet is daarvoor zeer geschikt.

Theo Baas en Frank Visbeen,
Landschap Noord-Holland
Bevertjes (foto: Peter Melman).

